

การดำเนินคดีแบบกลุ่ม

กฎหมายเกี่ยวกับ
หลักทรัพย์

ต้นแบบของกฎหมาย

- ❖ **Federal Rules of Civil Procedure**
- ❖ **Rule 23**

ประโยชน์ของการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

- ❖ เพื่อหลีกเลี่ยงผลที่แตกต่างกันของคำพิพากษาในคดีที่มีมูลเหตุอย่างเดียวกัน
- ❖ เพื่อป้องกันการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ❖ เพื่ออำนวยความสะดวกในการฟ้องคดีที่ความเสียหายมีจำนวนไม่มาก ซึ่งไม่คุ้มค่ากับการฟ้องคดี

เงื่อนไขเบื้องต้น

Rule 23(a) กำหนดไว้ 4 ประการ

23(a)(1) numerosity จำนวนสมาชิกมากจนไม่สะดวกที่จะดำเนินคดีแพ่งสามัญ

23(a)(2) commonality ปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายร่วมกัน

23(a)(3) typicality ข้อเรียกร้องหรือข้อต่อสู้เป็นอย่างเดียวกัน

23(a)(4) adequacy ความสามารถอย่างเพียงพอของผู้แทนกลุ่มหรือทนายความของกลุ่ม

ประเภทคดี

Rule 23(b) กำหนดไว้ 4 ประเภท

- 1. 23(b)(1)(A)**
- 2. 23(b)(1)(B)**
- 3. 23(b)(2)**
- 4. 23(b)(3)**

ประเภทของการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

- ❖ คดีที่จำเลยเสี่ยงต่อการรับผลทางคดีที่แตกต่างกัน
- ❖ สมาชิกกลุ่มอาจได้รับการเยียวยาความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรม (limited fund)
- ❖ คดีที่ต้องการ injunctive relief หรือ declaratory relief ของศาลเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกกลุ่ม
- ❖ คดีทั่วไปที่โจทก์เป็นผู้แทนเรียกร้องค่าเสียหายแก่สมาชิกกลุ่มหรือฟ้องจำเลยกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้ชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ ซึ่งต้องพิจารณา
 ๑. ปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงร่วมกันในคดีเหนือกว่าของส่วนบุคคล
 ๒. การดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นวิธีที่เหนือกว่าวิธีอื่นเพื่อความที่เป็นธรรมและประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณา

ลักษณะคดีที่อาจมีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

- ❖ Consumer Rights
- ❖ Securities and Antitrust
- ❖ Environmental
- ❖ Mass Torts
- ❖ Civil Rights

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

- ❖ ลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น หมวด ๔ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม
- ❖ มาตรา ๒๒๒/๑ ถึง มาตรา ๒๒๒/๔๙

ความเป็นมา

- ❖ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
เสนอร่างกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
- ❖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอให้นำมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- ❖ สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาและประกาศใช้บังคับ

หลักการที่สำนักงานฯเสนอ

- ❖ ใช้กับการดำเนินคดีแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- ๑. การฟ้องคดีตามสิทธิที่รองรับโดยกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- ๒. การฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- ๓. การฟ้องคดีในกรณีที่ไม่มีการชำระหนี้ตามหลักทรัพย์ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ข้อแตกต่างระหว่าง

คดีที่มีคู่ความจำนวนมากและการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

คดีที่มีคู่ความหลายฝ่าย

- ❖ คดีที่มีโจทก์ร่วม จำเลยร่วม หรือผู้ร้องสอด
- ❖ คู่ความฝ่ายที่มีจำนวนมากอาจมอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดดำเนินคดีแทน
- ❖ คู่ความทุกฝ่ายต้องปรากฏชื่อเป็นคู่ความในคดี
- ❖ คู่ความต้องดำเนินคดีด้วยตนเอง
- ❖ การเข้าเป็นคู่ความไม่ต้องขออนุญาตจากศาลและไม่มีการขอยกจากการเป็นคู่ความ

คดีแบบกลุ่ม

- ❖ การเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นไปโดยผลของกฎหมายเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม
- ❖ สมาชิกกลุ่มอาจมีทั้งที่ระบุชื่อได้และระบุชื่อไม่ได้
- ❖ การดำเนินคดีแบบกลุ่มต้องได้รับอนุญาตจากศาล
- ❖ สมาชิกกลุ่มสามารถขอออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มได้

เงื่อนไขตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ลักษณะตามกฎหมายไทย

- ❖ ใช้ในทุกประเภทของคดีแพ่ง ได้แก่ สัญญา ละเมิด และคดีพิเศษอื่น เช่น คดีผู้บริโภค คดีสิ่งแวดล้อม คดีทรัพย์สินทางปัญญา คดีแรงงาน คดีเกี่ยวกับหลักทรัพย์
- ❖ เป็นการดำเนินคดีวิสามัญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- ❖ มีการดำเนินคดีแบบกลุ่มโดยฝ่ายโจทก์เท่านั้น
- ❖ ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาคดีแบบกลุ่ม

ลักษณะตามกฎหมายไทย

- ❖ มักเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (ผู้เสียหายมีจำนวนมาก)
- ❖ สมาชิกกลุ่มมีสิทธิออกจากความเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ❖ ศาลต้องมีบทบาทในการคุ้มครองดูแลและประโยชน์แก่คู่ความที่เป็นกลุ่มยิ่งกว่าคดีแพ่งทั่วไป
- ❖ การดำเนินกระบวนการพิจารณาทุกขั้นตอนต้องได้รับความเห็นชอบจากศาล

ลักษณะตามกฎหมายไทย

- ❖ คำพิพากษาผูกพันสมาชิกกลุ่มทุกคนที่ไม่ได้ขอยกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ❖ บทบาทของทนายความฝ่ายคู่ความที่เป็นกลุ่มมีความสำคัญ
- ❖ คำทนายความมีวิธีการคิดแบบใหม่ (เงินรางวัลทนาย)
- ❖ วิธีการบังคับคดีที่แตกต่างไปจากคดีแพ่งสามัญ

ข้อแตกต่างระหว่างไทยและอเมริกัน

อเมริกัน

- ❖ การดำเนินคดีแบบกลุ่มฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลย
- ❖ กำหนดประเภทของคดีแบบกลุ่ม
- ❖ คดีบางประเภทสมาชิกกลุ่มออกจากรวมไม่ได้และไม่ต้องส่งคำบอกกล่าว

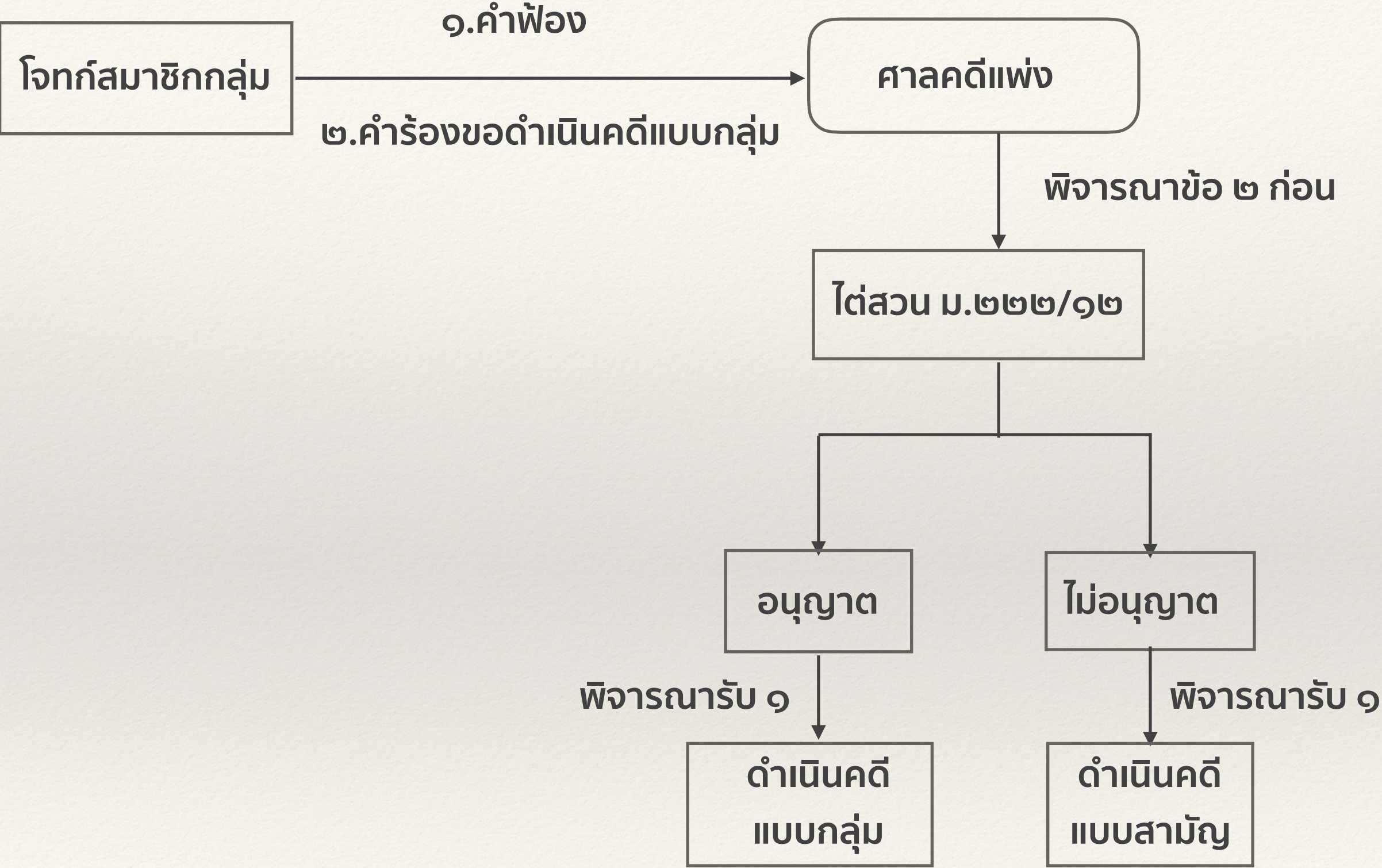
ไทย

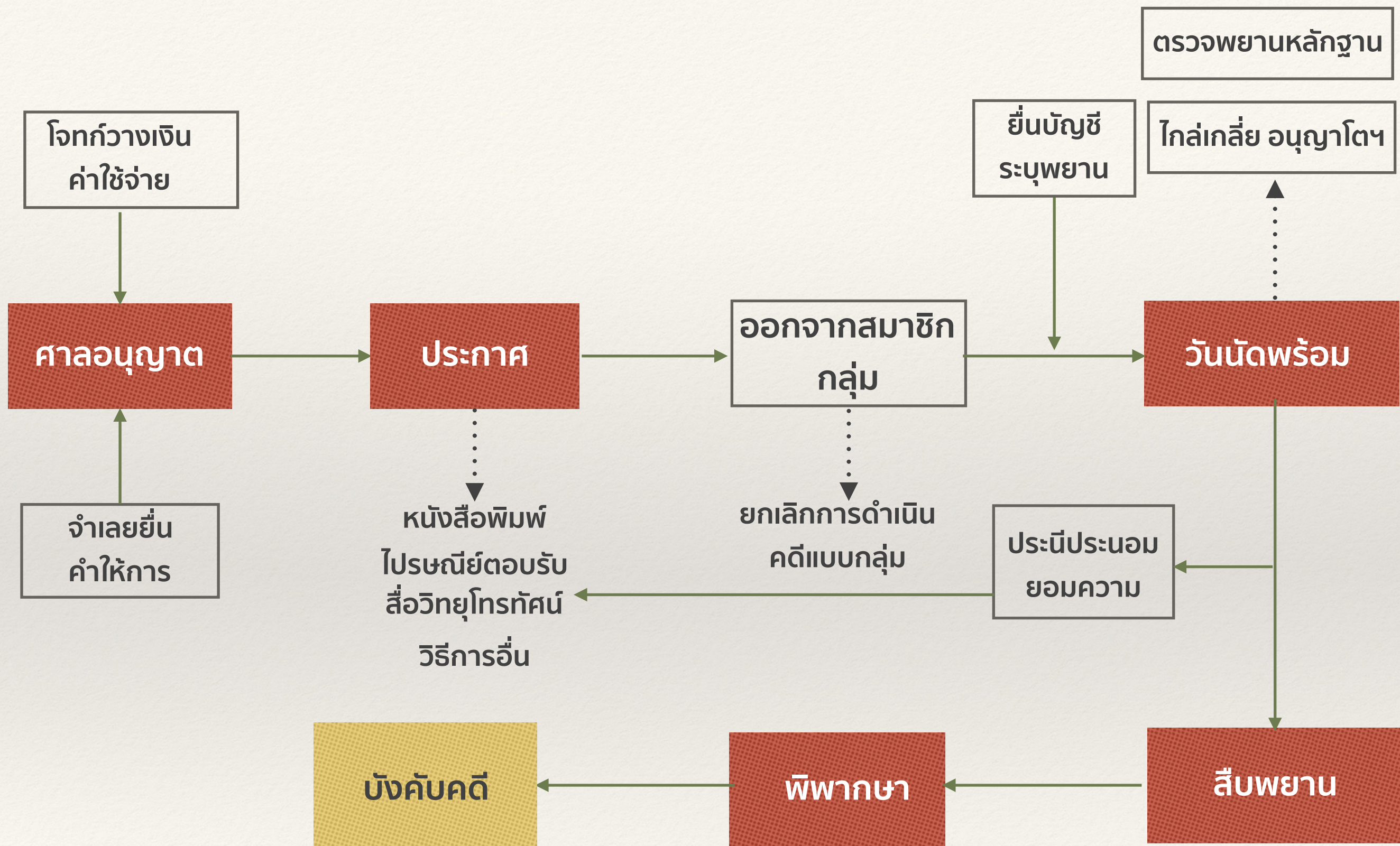
- ❖ การดำเนินคดีแบบกลุ่มฝ่ายโจทก์เท่านั้น
- ❖ ไม่กำหนดประเภทคดีแบบกลุ่ม
- ❖ สมาชิกกลุ่มสามารถออกจากกลุ่มได้และต้องส่งคำบอกกล่าวเสมอ

ขั้นตอนการพิจารณาของศาล

ขั้นตอนและวิธีการ

- ❖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หมวด ๕ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม
- ❖ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่ม พ.ศ. ๒๕๕๙

คำฟ้องต้องแสดงโดยแจ้งชัดถึงข้ออ้างที่
อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาของกลุ่มบุคคลที่
มีลักษณะเดียวกับโจทก์ (222/10)

โจทก์ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะที่เหมือนกัน
ของกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อให้รู้ได้ว่าเป็น
กลุ่มบุคคลใด (222/12(2))

โจทก์ได้แสดงให้เห็นว่าโจทก์เป็น
สมาชิกกลุ่ม (222/12(5))

เงื่อนไขตามมาตรา ๒๒๒/๑๒

- (๑) สภาพแห่งข้อหา คำขอบังคับ และข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาของโจทก์และของกลุ่มบุคคล มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒๒/๑๐
- (๒) โจทก์ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะที่เหมือนกันของกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อให้รู้ได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลใด
- (๓) กลุ่มบุคคลมีสมาชิกกลุ่มจำนวนมาก ซึ่งการดำเนินคดีอย่างคดีสามัญจะทำให้เกิดความยุ่งยากและไม่สะดวก
- (๔) การดำเนินคดีแบบกลุ่มจะเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากกว่าการดำเนินคดีอย่างคดีสามัญ
- (๕) โจทก์ได้แสดงให้เห็นว่าโจทก์เป็นสมาชิกกลุ่มที่มีคุณสมบัติ ส่วนได้เสีย รวมตลอดทั้งการได้มาซึ่งสิทธิการเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ถ้ามี และโจทก์รวมทั้งทนายความที่โจทก์เสนอให้เป็นทนายความของกลุ่มสามารถดำเนินคดีคุ้มครองสิทธิของกลุ่มบุคคลได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรม

โจทย์ในคดีแบบกลุ่ม

- ❖ เป็นสมาชิกกลุ่มตาม ป.ว.พ.มาตรา ๒๒๒/๑๒ (๕)
- ❖ ได้สิทธิการเป็นสมาชิกกลุ่มโดยสุจริต ตามข้อกำหนดของ
ประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ข้อ ๗

ขอบเขตของกลุ่มบุคคล

การกำหนดขอบเขต

- ❖ โจทย์ต้องแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะที่เหมือนกันของกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อให้รู้ได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลใด (มาตรา ๒๒๒/๑๒(๒))
- ❖ คำสั่งศาลที่อนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม ศาลอาจจำกัดขอบเขตของกลุ่มบุคคลให้ชัดเจนเพียงพอเพื่อให้รู้ได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลใดก็ได้ (มาตรา ๒๒๒/๑๒ วรรคสอง)
- ❖ คำพิพากษาของศาลต้องกล่าวถึงลักษณะโดยชัดเจนของกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มย่อยที่จะต้องถูกผูกพันตามคำพิพากษา (มาตรา ๒๒๒/๓๖(๒))

ข้อสังเกต

- ❖ การดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความ
- ❖ สิทธิและหน้าที่ของกลุ่มความยังคงเป็นไปตามกฎหมายสารบัญญัติ
- ❖ อำนาจฟ้องของโจทก์และสมาชิกกลุ่มยังอยู่ภายใต้บังคับของ
มาตรา ๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

กฎหมายเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ❖ พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ❖ พ.ร.บ.สัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๖
- ❖ พ.ร.บ.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐
- ❖ พ.ร.ก.นิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐
- ❖ พ.ร.บ.ทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. ๒๕๕๐

การดำเนินคดีแบบกลุ่ม เกี่ยวกับหลักทรัพย์ตามกฎหมายอเมริกัน

Securities Fraud Class Action

- ❖ It arises when a group of people lose money in the stock market as a result of an allegedly fraudulent misstatement or omission by a corporation.
- ❖ Shareholders whose portfolios dropped in value when the true facts are disclosed may wish to sue for the damages.
- ❖ A lawsuit filed by investors who bought or sold a company's securities within a period of time (class period) and suffered economic injury as a result of violations of the securities laws.

Concerning Laws

- ❖ **Securities Exchange Act 1934, Section 10(b)**
- ❖ **Securities and Exchange Commission Rule 10(b)-5**
- ❖ **Federal Rules of Civil Procedure 23(b)(3)**

Elements under the Laws

- ❖ the defendant make a representation or omission of material fact;
- ❖ upon which the plaintiff justifiably relied;
- ❖ which caused the plaintiff to suffer damage.

พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๓

การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน

มาตรา ๘๒

ในกรณีที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และหนังสือชี้ชวน
มีข้อความหรือรายการที่เป็นเท็จหรือขาดข้อความที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ
ให้บุคคลใด ๆ ที่ซื้อหลักทรัพย์จากผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด บริษัท หรือเจ้า
ของหลักทรัพย์ และยังเป็นเจ้าของหลักทรัพย์อยู่และได้รับความเสียหายจากการ
นั้น มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากบริษัท หรือเจ้าของหลักทรัพย์ดังกล่าวได้

บุคคลผู้ซื้อหลักทรัพย์ที่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้
ซื้อหลักทรัพย์ก่อนที่จะปรากฏข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่
วันที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนมี
ผลใช้บังคับ

หมวด ๓/๑

การบริหารกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

ส่วนที่ ๒

หน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหาร

มาตรา ๘๙/๑๘

นอกจากการดำเนินการกับกรรมการตามมาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ในกรณีที่กรรมการกระทำการหรือละเว้นการทำการใดอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามมาตรา ๘๙/๗ จนเป็นเหตุให้กรรมการบริหารหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องได้ประโยชน์ไปโดยมิชอบ บริษัทอาจฟ้องเรียกให้กรรมการรับผิดชอบในการส่งคืนประโยชน์ดังกล่าวให้แก่บริษัทได้

ในกรณีพผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นและมีสิทธิออกเสียงนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทได้แจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว และบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นแจ้งภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่แจ้ง ผู้ถือหุ้นดังกล่าวสามารถใช้สิทธิฟ้องเรียกคืนประโยชน์ตามวรรคหนึ่งแทนบริษัทได้

ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นใช้สิทธิดำเนินการกับกรรมการตามมาตรา ๘๙/๗ แทนบริษัท หากศาลเห็นว่าการใช้สิทธิของผู้ถือหุ้นเป็นไปโดยสุจริต ให้ศาลมีอำนาจกำหนดให้บริษัทชดใช้ค่าใช้จ่ายตามจำนวนที่เห็นสมควรซึ่งเกิดขึ้นจริงให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ใช้สิทธิดังกล่าว และเพื่อประโยชน์ในการกำหนดค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ศาลมีอำนาจเรียกให้บริษัทเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

หมวด ๘

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์
และการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ

การกระทำอันไม่เป็นธรรม

- ❖ การให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ
(False Dissemination)
- ❖ การใช้ข้อมูลภายในเพื่อเอาเปรียบบุคคลภายนอก
(Insider Trading)
- ❖ การบิดเบือนการซื้อขายหลักทรัพย์โดยไม่ชอบ
(Market Abuse or Manipulation)

การให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ (False Dissemination)

มาตรา ๒๕๐

ห้ามมิให้บุคคลใดบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำ
รับรองข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความอันอาจก่อให้เกิด
ความสำคัญผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน
ผลการดำเนินงานราคาซื้อขายหลักทรัพย์หรือข้อมูล
อื่นใดที่เกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ โดยประการที่น่าจะ
ทำให้เกิดผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจ
ลงทุนในหลักทรัพย์

มาตรา ๒๕๑

ห้ามมิให้บุคคลใดวิเคราะห์หรือคาดการณ์ฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน ราคาซื้อขายหลักทรัพย์หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ที่ออกหลักทรัพย์โดยนำข้อมูลที่รู้ว่าเป็นเท็จหรือไม่ครบถ้วนอัน อาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญมาใช้ในการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ หรือละเลยที่จะพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว หรือโดยบิดเบือนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ และได้เปิดเผยหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์หรือคาดการณ์นั้นต่อประชาชน โดยประการที่น่าจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การใช้ข้อมูลภายในเพื่อเอาเปรียบบุคคลภายนอก (Insider Trading)

มาตรา ๒๔๒

ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในที่เกี่ยวข้องกับ บริษัท
ที่ออกหลักทรัพย์กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ซื้อหรือขายหลักทรัพย์ หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
ที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ ไม่ว่าเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น เว้นแต่...

(๒) เปิดเผยข้อมูลภายในแก่บุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมและ
ไม่ว่าด้วยวิธีใด โดยรู้หรือควรรู้ว่าผู้รับข้อมูลอาจนำข้อมูลนั้นไปใช้ประ
โยชน์ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อข
ยล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับ หลักทรัพย์ไม่ว่าเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น เว้น
แต่...

มาตรา ๒๕๕/๑

ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทหลักทรัพย์ดังกล่าว ซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของลูกค้ารายใดของบริษัทหลักทรัพย์นั้นกระทำการ ดังต่อไปนี้ ไม่ว่าเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น ในประการที่น่าจะทำให้ลูกค้ารายดังกล่าวเสียประโยชน์

(๑) ส่ง แกล้ง หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์นั้น โดยใช้โอกาสดำเนินการก่อนที่ตนจะดำเนินการตามคำสั่งของลูกค้ารายดังกล่าวแล้วเสร็จ

(๒) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคำสั่งของลูกค้ารายดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่นโดยรู้หรือควรรู้ว่าบุคคลนั้นจะอาศัยข้อมูลดังกล่าวเพื่อทำการส่ง แกล้ง หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์นั้นได้ก่อนที่ตนจะดำเนินการตามคำสั่งของลูกค้า รายดังกล่าวแล้วเสร็จ

การบิดเบือนการซื้อขายหลักทรัพย์โดยไม่ชอบ (Market Abuse or Manipulation)

มาตรา ๒๔๔/๓

ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์อันเป็นการทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์

(๒) ส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องกันโดยมุ่งหมายให้ราคาหลักทรัพย์หรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด

มาตรา ๒๔๔/๗

ห้ามมิให้บุคคลใดส่ง แก้วไข หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์
เข้าไปในระบบซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อ
ขายหลักทรัพย์ โดยรู้หรือควรรู้ว่าการกระทำดังกล่าวนั้นน่าจะ
จะทำให้ราคาหลักทรัพย์หรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์
ผิดไปจากสภาพปกติของตลาดและเป็นเหตุให้ระบบซื้อขายหลัก
ทรัพย์ล่าช้าหรือหยุดชะงัก

คำพิพากษาศาลฎีกา

❖ 5210/2549

❖ 3356/2552

❖ 18462/2555

❖ 5046/2557

❖ 5583/2557

❖ 5653/2557

คำพิพากษาศลฎีกาที่ ๕๒๑๐/๒๕๔๙

จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด ประกอบธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ มีจำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 เป็นกรรมการ โจทก์เป็นลูกค้าของจำเลยที่ 1 โดยทำสัญญาตัวแทนนายหน้าและบัญชีเดินสะพัดเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ ต่อมาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ออกประกาศกำหนดให้บริษัทหลักทรัพย์ให้กู้ยืมเงินแก่ลูกค้าเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ ดำเนินการบังคับขายหลักทรัพย์ที่ลูกค้าวางเป็นประกัน เมื่อมีอัตราส่วนระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ที่วางเป็นประกันรวมกับทรัพย์สินที่วางเป็นประกันหักด้วยหนี้ต่อมูลค่าของหลักทรัพย์ที่วางเป็นประกันเท่ากับหรือต่ำกว่าร้อยละ 15 ในวันทำการถัดจากวันที่มูลค่าลดลงในอัตราดังกล่าว ประกาศนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบริษัทหลักทรัพย์สมาชิกและผู้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์หรือลูกค้าโดยรวม การที่จำเลยที่ 1 มีหนังสือแจ้งโจทก์ในวันที่ 17 ตุลาคม 2539 ว่าหลักทรัพย์ของโจทก์ตามบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ณ วันที่ 16 ตุลาคม 2539 มีอัตราส่วนลดลงเท่ากับร้อยละ 7.0511 ให้โจทก์ชำระเงินหรือนำตัวเงินหรือทรัพย์สินอื่นตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดมาประกันเพิ่มเติม โดยไม่บังคับขายหลักทรัพย์เป็นการฝ่าฝืนต่อประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังกล่าว ย่อมก่อความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของโจทก์ผู้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ทันทีนับแต่วันที่จำเลยทั้งหกฝ่าฝืน เมื่อความผิดตาม ป.อ. มาตรา 353, 354 เป็นความผิดอันยอมความได้ โจทก์ซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าวทราบเรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิดในวันที่ 17 ตุลาคม 2539 แต่ไม่ได้ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีภายใน 3 เดือน นับแต่วันดังกล่าว คดีโจทก์สำหรับข้อหานี้จึงเป็นอันขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา 96

การที่จำเลยที่ 1 มีหนังสือแจ้งโจทก์ให้ชำระเงินหรือนำตัวเงินหรือทรัพย์สินอื่นตาม
ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดมาประกันเพิ่มเติม แต่โจทก์มิได้วางประกันเพิ่มเติม ทั้งมิได้สั่งให้
จำเลยที่ 1 ขายหลักทรัพย์ตามข้อตกลงในสัญญาตัวแทนนายหน้าและบัญชีเดินสะพัด พฤติ
การณ์แสดงว่าโจทก์สมัครใจให้จำเลยที่ 1 ฝ่าฝืนไม่ดำเนินการบังคับขายหลักทรัพย์ของ
โจทก์ในวันถัดจากวันที่อัตราส่วนดังกล่าวลดลงต่ำกว่าร้อยละ 15 ตามประกาศของตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วย โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย แม้ต่อมาจำเลยที่ 1
ได้ขายหลักทรัพย์ของโจทก์ไป โดยขณะขายหลักทรัพย์จะมีอัตราส่วนดังกล่าวลดลงอยู่ที่
ร้อยละ 20 ก็เป็นผลมาจากการผิดนัดผิดสัญญาไม่ชำระเงินหรือหาหลักประกันมาวางเพิ่ม
เติมตามสัญญาตัวแทนนายหน้าและบัญชีเดินสะพัดเท่านั้น เมื่อไม่ได้ความว่า จำเลยทั้ง
หกได้รับประโยชน์อันมิควรได้โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือได้กระทำการโดยทุจริต จึงมิใช่
การเอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินของ
โจทก์อันจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติบุคคลมีหน้าที่ดูแลหรือที่อยู่ในความครอบครองของนิติบุคคล
นั้น ตามมาตรา 309 แห่งพ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๕๖/๒๕๕๒

บริษัทมหาชนจำกัดเป็นนิติบุคคลตาม พ.ร.บ.บริษัท
มหาชนจำกัด พ.ศ.2535 มาตรา 41 จึงมีอำนาจฟ้องตาม ป.วิ.พ.
มาตรา 55 ทั้งการฟ้องคดีต่อศาลมิใช่การทำนิติกรรม แม้บริษัท
มหาชนจำกัดถูกระงับกิจการ (ถูกคำสั่งของรัฐมนตรีกว่าว่าการกระ
ทรวงการคลังให้ระงับกิจการ) ไม่สามารถดำเนินกิจการของตนได้
ก็ไม่ทำให้ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๔๖๒/๒๕๕๕

ความผิดตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 มาตรา 243 (2) เป็นการกระทำที่มีเจตนาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในลักษณะต่อเนื่องกัน อันเป็นผลทำให้การซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ผิดไปจากสภาพปกติของตลาด และการกระทำดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น พฤติการณ์ในลักษณะต่าง ๆ ของ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่ร่วมกันทำการซื้อขายหุ้นธนาคาร น. ในช่วงเกิดเหตุ จนทำให้มีปริมาณในการซื้อขายหุ้นดังกล่าวเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว และมีระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นโดยไม่มีข้อมูลหรือปัจจัยใดมาสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ได้ ทั้งราคาหุ้นดังกล่าวก็เพิ่มสูงขึ้น แต่ไม่มีข้อมูลใดที่จะส่งผลให้การซื้อขายหุ้นเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นได้เช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบกับหุ้นของธนาคารอื่นที่มีสินทรัพย์และผลประโยชน์การระดับเดียวกัน การซื้อขายหุ้นนี้จึงเป็นการซื้อขายหุ้นที่ผิดไปจากสภาพปกติของตลาดอันเกิดจากการกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 แล้ว

นอกจากนี้ การที่จำเลยที่ 2 มีคำสั่งซื้อหุ้นอันมีลักษณะเป็นการชี้นำนัก
ลงทุนทั่วไปว่ามีนักลงทุนจำนวนมากสนใจซื้อหุ้นดังกล่าวจนทำให้ราคาเพิ่มสูงขึ้น
หรือพฤติการณ์ของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่มีการส่งคำสั่งซื้อโดยใช้คำสั่งย่อยคำสั่ง
ละ 10,000 หุ้น ก็เป็นไปตามความต้องการของจำเลยที่ 1 หรือที่ 2 เพื่อให้ นัก
ลงทุนทั่วไปเข้าใจว่ามีนักลงทุนเป็นจำนวนมากสนใจซื้อหุ้นดังกล่าว จนมีนัก
ลงทุนทั่วไปซื้อหุ้นนี้จนมีราคาสูงขึ้นในวันนั้น ๆ ซึ่งหากจำเลยที่ 1 และที่ 2
ต้องการซื้อหุ้นดังกล่าวไว้ถึงกำไรจริง ย่อมต้องเข้าซื้อหุ้นขณะที่มีราคาถูกแล้ว
รอไว้ขายเมื่อราคาปรับตัวสูงขึ้นตามกลไกของตลาด พฤติการณ์ในการซื้อขายหุ้น
ดังกล่าวของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในขณะเกิดเหตุ หากใช่เป็นการซื้อเพื่อถึงกำไรตาม
ที่นักลงทุนทั่วไปปฏิบัติกัน จึงเป็นการซื้อขายในลักษณะต่อเนื่องกัน เป็นผลให้การ
ซื้อขายหุ้นดังกล่าวผิดไปจากสภาพปกติของตลาดเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปทำการ
ซื้อหรือขายหุ้นดังกล่าว อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว

มาตรา ๒๔๓ ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลัก
ทรัพย์หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์

(๑) ห้ามมิให้ผู้ใดทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยรู้เห็น หรือตกลงกับ
บุคคลอื่นอันเป็นการอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่าขณะใดขณะหนึ่ง
หรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมาก หรือราคา
ของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงต่อ
สภาพปกติของตลาด

(๒) ห้ามมิให้ผู้ใดโดยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นทำการซื้อขายหลักทรัพย์
ในลักษณะต่อเนื่องกัน อันเป็นผลทำให้การซื้อขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจาก
สภาพปกติของตลาด และการกระทำดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่ว
ไปทำการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น เว้นแต่เป็นการกระทำโดยสุจริตเพื่อปกป้อง
ประโยชน์อันชอบธรรมของตน

(มาตรา ๒๔๔/๓ ปัจจุบัน)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๘๓/๒๕๕๗

บทบัญญัติตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 มาตรา 239 และ 240 มีเจตนารมณ์เพื่อจะจัดระเบียบและกำกับดูแลตลาดทุน ตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม ความผิดทั้งสองฐานนี้จึงเป็นความผิดต่อรัฐ รัฐเท่านั้นที่จะดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด เอกชนไม่ใช่ผู้เสียหายในการกระทำความผิดทั้งสองฐานดังกล่าว ผู้เสียหายที่ 1 จึงไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสามได้ ปัญหานี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ เมื่อผู้เสียหายที่ 1 ไม่อาจเป็นโจทก์ร่วมได้ ก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์และฎีกา จึงไม่รับวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ร่วม

จำเลยที่ 1 เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการเป็น
นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ ได้คำตอบแทนจากค่าธรรมเนียมในการซื้อขายตามมูลค่า
หลักทรัพย์ จำเลยที่ 2 เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 1 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาดอาวุโส
มีหน้าที่ดูแลให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่ผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์ จำเลยที่ 2
ในฐานะเจ้าหน้าที่การตลาดจึงเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ลงทุนและใกล้ชิดข้อมูลของหลักทรัพย์
ต้องติดต่อและให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก่ผู้ลงทุน คำปรึกษาและคำแนะนำดัง
กล่าวย่อมมีอิทธิพลต่อผู้ลงทุนที่จะตัดสินใจซื้อขายหรือไม่ซื้อขายหลักทรัพย์ใด
ในปริมาณเท่าใด ยิ่งผู้ลงทุนตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์มากย่อมทำให้มีมูลค่าการ
ซื้อขายมาก ส่งผลให้จำเลยที่ 1 ได้คำตอบแทนมาก การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยที่ 2
จึงมีผลโดยตรงต่อกิจการของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 จึงถือเป็นผู้ซึ่งรับผิดชอบใน
การดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์ตามบทบัญญัติมาตรา 239 ที่จะต้องปฏิบัติงาน
โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณ คำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้า ไม่ให้คำแนะนำหรือข้อมูลที่
อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการลงทุน

การที่บุคคลใดจะมีความผิดตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 มาตรา 239, 296 จะต้องปรากฏว่าบุคคลนั้นเป็นบริษัทหลักทรัพย์ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์ และบุคคลนั้นต้องแพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง และข้อเท็จจริงนั้นต้องมีใช้ข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แล้วด้วย ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า "แพร่ข่าว" ไว้ หมายความว่า "กระจายข่าวออกไป" ซึ่งมีความหมายทำนองว่า เป็นการทำให้บุคคลโดยทั่วไปในวงกว้างที่ต่าง ๆ ได้ทราบข่าวนั้นในเวลาเดียวกัน และการที่จะทำเช่นนั้นได้ก็ต้องเป็นการใช้วิธีการเป็นพิเศษไม่ว่าจะเป็นทางสื่อมวลชน หรือทางเครื่องมือสื่อสารหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยด้วย และการแพร่ข่าวตาม มาตรา 239 ดังกล่าว จึงมีใช้เป็นเพียงการบอกกล่าวข้อความเท่านั้น

เนื่องจากตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 มาตรา 296 ได้บัญญัติบทลงโทษของความผิดตามมาตรา 239 ไว้ว่า ระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้น ๆ ได้รับไว้ หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ทั้งนี้ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อจำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคล ศาลจึงลงโทษจำเลยที่ 1 ได้เพียงโทษปรับเท่านั้น คดีจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่า ผลประโยชน์ที่จำเลยที่ 1 ได้รับ หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำผิดทั้งสามกระทงมีเพียงใด ปัญหาที่โจทก์ไม่ได้นำสืบว่าในวันที่ 6, 7 และ 9 พฤศจิกายน 2535 ที่จำเลยที่ 1 กระทำความผิด ลูกค้าของจำเลยที่ 1 สั่งซื้อและสั่งขายหุ้นผ่านจำเลยที่ 1 มีจำนวนเท่าใด และผลประโยชน์ที่จำเลยที่ 1 ได้รับไว้ หรือพึงจะได้รับเพราะการทำความผิดของจำเลยที่ 1 มีเพียงใด ยังฟังไม่ได้ว่าผลประโยชน์ที่จำเลยที่ 1 ได้รับไว้ หรือพึงจะได้รับในกรณีดังกล่าว มีจำนวนเพียงใดแน่ แต่เชื่อว่าการกระทำความผิดในแต่ละกระทงย่อมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่จำเลยที่ 1 ไม่มากก็น้อย อย่างไรก็ตามเนื่องจากมาตรา 296 ได้กำหนดโทษปรับของการกระทำความผิดไว้ ให้ปรับเป็นเงินไม่น้อยกว่า 500,000 บาท ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรปรับจำเลยที่ 1 ทั้งสามกระทง กระทงละ 500,000 บาท ตามอัตราโทษขั้นต่ำดังกล่าว

มาตรา ๒๓๙ ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจการของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์ แพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง เว้นแต่จะเป็นการแพร่ข่าวในข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แล้ว

มาตรา ๒๔๐ ห้ามมิให้ผู้ใดแพร่ข่าวอันเป็นความเท็จให้เลื่องลือจนอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง

มาตรา ๒๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙
มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๓ ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินสองปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่
บุคคลนั้น ๆ ได้รับไว้ หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดัง
กล่าว แต่ทั้งนี้ ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท หรือทั้ง
จำทั้งปรับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๕๓/๒๕๕๗

การที่จำเลยที่ 1 เป็นผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์ ช. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 ที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรที่จะกระทำการดังกล่าวด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ในนามของบริษัท แต่จำเลยทั้งสองกลับร่วมกันซื้อหุ้นบริษัท ข. จำกัด (มหาชน) จากตลาดหลักทรัพย์ในราคาต่ำ แล้วนำมาขายต่อให้แก่บริษัทหลักทรัพย์ ช. จำกัด (มหาชน) ในราคาที่สูงกว่า ย่อมเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่น และก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทหลักทรัพย์ ช. จำกัด (มหาชน) เนื่องจากเป็นการซื้อในราคาที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าหลังจากบริษัทหลักทรัพย์ ช. จำกัด (มหาชน) ซื้อหุ้นบริษัท ข. จำกัด (มหาชน) มาแล้วจะนำไปขายได้กำไรหรือขาดทุนในเวลาต่อมาหรือไม่ ทั้งการกระทำดังกล่าวเพียงผู้กระทำมีตำแหน่งเป็นกรรมการซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลก็เป็นความผิดแล้ว ไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าจำเลยที่ 1 มีหน้าที่เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งซื้อหุ้นบริษัท ข. จำกัด (มหาชน) หรือไม่ การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 มาตรา 311 และมาตรา 313

ส่วนจำเลยที่ 2 มิได้เป็นกรรมการซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงาน
ของนิติบุคคล จึงไม่อาจเป็นตัวการในการกระทำความผิดร่วมกับ
จำเลยที่ 1 แต่การที่จำเลยที่ 2 เป็นผู้ดำเนินการสั่งซื้อหุ้นบริษัท ว.
จำกัด (มหาชน) และดำเนินการเกี่ยวกับการถอนเงินจากบัญชีของ
จำเลยที่ 1 นำมาชำระค่าหุ้น ทั้งติดต่อสั่งขายหุ้นบริษัท ว. จำกัด
(มหาชน) ให้แก่บริษัทหลักทรัพย์ ช. จำกัด (มหาชน) จึงเป็นการช่วย
เหลือหรือให้ความสะดวกในการที่จำเลยที่ 1 กระทำความผิด อันเป็น
ความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.
2535 มาตรา 315

พ.ร.บ.บริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ.2535 มาตรา 85 วรรค
หนึ่ง มีใช้บทความความผิดแต่เป็นบทบัญญัติให้สิทธิแก่บริษัทหรือผู้ถือ
หุ้นฟ้องร้องกรรมการบริษัท เรียกค่าสินไหมทดแทนกรณี
กรรมการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย หรือ
ระงับการกระทำดังกล่าว การที่ศาลล่างทั้งสองปรับบทตาม
พ.ร.บ.บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2535 มาตรา 85 วรรคหนึ่ง
มาด้วยนั้น จึงเป็นการไม่ถูกต้อง

มาตรา ๓๑๑ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๓๑๓ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทหรือนิติบุคคลที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๓๐๗ มาตรา ๓๐๘ มาตรา ๓๐๙ หรือมาตรา ๓๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับเป็นเงินสองเท่าของราคาหลักทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่บุคคลดังกล่าวได้กระทำการฝ่าฝืนในมาตรานั้น ๆ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาท

มาตรา ๓๑๕ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือผู้สอบบัญชี กระทำความผิดตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๘๗ มาตรา ๓๐๖ มาตรา ๓๐๗ มาตรา ๓๐๘ มาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๑ หรือมาตรา ๓๑๒ ไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิด ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ เว้นแต่ผู้นั้นมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้น

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และหนังสือชี้ชวนมีข้อความหรือรายการที่เป็นเท็จ หรือขาดข้อความที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญให้บุคคลใด ๆ ที่ซื้อหลักทรัพย์จากผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทหรือเจ้าของหลักทรัพย์และยังเป็นเจ้าของหลักทรัพย์อยู่และได้รับความเสียหายจากการนั้น มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากบริษัทหรือเจ้าของหลักทรัพย์ดังกล่าวได้

บุคคลผู้ซื้อหลักทรัพย์ที่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ซื้อหลักทรัพย์ก่อนที่จะปรากฏข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๘๕ ความรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามมาตรา ๘๒ ให้มีผลเป็นจำนวนเท่ากับส่วนต่างของจำนวนเงินที่ผู้ใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้จ่ายไปสำหรับการได้มาซึ่งหลักทรัพย์นั้นกับราคาที่ควรจะเป็นหากมีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องตามที่สำนักงานกำหนดซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ของหลักทรัพย์นั้น บวกด้วยดอกเบี้ยของจำนวนส่วนต่างดังกล่าวสำหรับระยะเวลาที่ถือหลักทรัพย์ตามอัตราดอกเบี้ยสูงสุดโดยเฉลี่ยที่ธนาคารพาณิชย์อย่างน้อยสี่แห่งตามที่สำนักงานกำหนดพึงจ่ายสำหรับเงินฝากประเภทจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป

พ.ร.บ.สัญญาซื้อขายล่วงหน้า

พ.ศ. ๒๕๔๖

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

หมวด ๖

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

มาตรา ๙๒ ถึง ๑๐๐

การกระทำอันไม่เป็นธรรม

- ❖ การสร้างราคาในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
- ❖ การชักจูงให้ผู้อื่นซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าโดยเผยแพร่ข้อความซึ่งเป็นเท็จหรือทำให้สำคัญผิด
- ❖ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในเพื่อการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ความคาดหวัง

- ❖ เพิ่มช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งที่ดีขึ้น
- ❖ เพิ่มอำนาจต่อรองแก่คู่ความฝ่ายที่ด้อยกว่า
- ❖ เพื่อเยียวยาความเสียหายให้ผู้เสียหายจำนวนมากดีกว่าเดิม
- ❖ เพื่อควบคุมการใช้อำนาจทางธุรกิจที่เหนือกว่าโดยไม่ชอบ